

Р Е Ш Е Н И Е

24 июня 2019 года

г. Болгар

КАРАР

№ 39-2

**Жәмәгать тыңлаулары оештыру һәм
уздыру, ижтимагый фикер алышуға
теркәлгән тәртибе турында
Нигезләмәне расларга**

"Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 28 статьясы, Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясы, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советы

КАРАР ЧЫГАРДЫ:

1. Жәмәгать тыңлаулары оештыру һәм уздыру, ижтимагый фикер алышуға теркәлгән тәртибе турында Нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советының 2016 елның 13 июлендәге 10-4 номерлы "Спас муниципаль районында халык алдында тыңлаулар турында Нигезләмәне раслау хакында" карары үз көчен югалткан дип танырга.

3. Элеге карарны Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының рәсми сайтында һәм хокукий мәгълүмат рәсми сайтында ([//http:pravo.tatarstan.ru](http://pravo.tatarstan.ru)) урнаштырырга.

Спас муниципаль районы
Башлыгы, Совет Рәисе

К. Э. Нуғаев

ЖӘМӘГАТЬ ТЫҢЛАУЛАРЫ, ЖӘМӘГАТЬ ФИКЕР АЛЫШУЛАРЫН ОЕ- ШТЫРУ ҺӘМ ҮТКӘРҮ ТӘРТИБЕ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

Мәкалә 1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Уставы нигезендә эшләнгән һәм Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы территорииясендә (алга таба - район) жәмәгать тыңлаулары, жәмәгать фикер алышуларын оештыру һәм үткәрү тәртибен билгели.

1.2. Әлеге Нигезләмәнен максатлары өчен түбәндәге төп тәшенчәләр кулланыла:

халық алдында тыңлаулар - жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукий актлар проектларын кабул итү барышында катнашу хокукларын гамәлгә ашыру рәвеше;

ижтимагый фикер алышуулар - ижтимагый әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча гавами фикер алышу, шулай ук федераль законнар нигезендә аерым гавами вәкаләтләрне гамәлгә ашыруучы дәүләт хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары, дәүләт һәм муниципаль оешмалар, башка органнар һәм оешмалар карарлары проектлары буенча әлеге органнар һәм оешмаларның вәкаләтле затлары, гражданнар һәм ижтимагый берләшмәләр вәкилләре мондый фикер алышуда мәжбүри катнашууда қулланыла торган ижтимагый фикер алышу;

халық алдында тыңлаулар оештыру-тыңлаулар үткәрү вакыты һәм урыны турында хәбәр итүгә юнәлдерелгән эшчәнлек, муниципаль хокукий акт проекты белән танышу, халық алдында тыңлаулар нәтиҗәләрен һәм халыкның гавами тыңлауларда катнашуын тәэммин итә торган башка оештыру чаралары нәтиҗәләрен халыкка иғълан итү;

жәмәгать фикер алышуын оештыру - Ижтимагый фикер алышуларның башлануы турында хәбәр итүгә юнәлдерелгән эшчәнлек, жәмәгать фикер алышуларында каралырга тиешле проект белән танышу, жәмәгать фикер алышуларының нәтиҗәләрен һәм халыкның жәмәгать фикер алышуларында катнашуын тәэммин итә торган башка оештыру чаралары белән танышу;

жәмәгать тыңлауларында яки ижтимагый фикер алышуларда катнашучылар - төрле һөнәри һәм социаль төркемнәр вәкилләре, шул исәптән проектның гавами тыңлауларга яисә жәмәгать фикер алышуына, экспертылар, жирле үзидарә органнары, массакуләм мәгълүмат чаралары, жәмәгать берләшмәләре вәкилләре һәм жәмәгать фикер алышуларында яисә жәмәгать фикер алышуларында катнашырга теләк белдергән башка затлар;

халық тыңлауларының эксперты-ачык тыңлаулар мәсьәләләре буенча махсус белемнәре булган, халық тыңлауларында яңгыраган мәсьәлә буенча язма рәвештә тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәр әзерләгән һәм тәкъдим иткән зат;

жәмәгать тыңлауларының инициаторы-әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә жәмәгать тыңлаулары үткәрү, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы яисә муниципаль берәмлек башлыгы яисә Спас муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе, контракт нигезендә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыруучы физик һәм юридик затлар;

оештыру комитеты-ачык тыңлаулар, жәмәгать фикер алышуларын әзерләү һәм үткәрү буенча оештыру эшләрен гамәлгә ашыручи маңсус формалаштырылган коллегиаль орган;

жәмәгать тыңлауларының, жәмәгать фикер алышуларының йомгаклау документы - жәмәгать фикер алышуларының яисә гавами тыңлаулар беркетмәсе, жәмәгать фикер алышуларының яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә.

Мәкалә 2. Ачык тыңлаулар оештыру һәм үткәрү максатлары һәм принциплары

Халық тыңлауларын оештыру һәм үткәрүнең төп максатлары булып торалар:

2.1. муниципаль норматив хокукий актлар проектлары буенча фикер алышу;

2.2. жирле әһәмияттәге мәсъәлә буенча жәмәгать фикерен һәм эксперктарның фикерләрен ачыклай һәм исәпкә алу;

2.3. хакимият органнарының һәм район халкының диалог механизмнарын үстерү;

2.4. эзләү приемлемых альтернатив хәл иту мәһим жирле әһәмияттәге мәсъәләләрне;

2.5. фикер алышына торган проблема буенча тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәр әзерләү.

Ачык тыңлаулар нәтижәләрен әзерләү, үткәрү һәм билгеләү ачыклық, хәбәрдарлық, иреклелек, эксперктарның бәйсезлеге принциплары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Мәкалә 3. Халық алдында торган сораулар

Халық тыңлауларына чыдарга тиеш:

3.1. муниципаль берәмлек уставы проекты, шулай ук әлеге уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында муниципаль норматив хокукий акт проекты, муниципаль берәмлек Уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция (устав) яисә Россия Федерациясе субъекты законнары нигезләмәләрен әлеге уставка туры китерү максатларында төгәл курсетү рәвешендә үзгәрешләр кертелә торган очраклардан тыш, муниципаль норматив хокукий акт проекты;

3.2. жирле бюджет проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3.3. муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеше стратегиясе проекты;

3.4 муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы мәсъәлә, әгәр муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору өчен тавыш бирү юлы белән яисә гражданнар жыеннарында чагылдырылган муниципаль берәмлек халкының ризалыгын алу таләп ителә торган очраклардан тыш.

3.5. генераль планнар проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре про-проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияне межалау про-ектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә, жир кишәрлекен яки капитал төзелеш объектын шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турындагы каар проектларына, рөхсәт ителгән төзелеш объектларының чик параметрларыннан кире кагуга пр-рөхсәт бирү турындагы каар проектларына үзгәрешләр кертуне күздә тоткан про-ектлар, жир кишәрлекләренән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренән расланган төрөн үзгәртү мәсъәләләре буенча кинәшмә.

Мәкалә 4. Халық тыңлаулары үткөрү инициативасы

4.1. Халық алдында тыңлаулар район халкы, район Советы, муниципаль беремлек башлыгы яки Спас муниципаль районы Башкарма комитеты житекчесе инициативасы буенча үткәрелә.

4.2. Район халкы жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча халықтыңлауларын башлап жибәрү өчен район территориясендә яшәүче һәм сайлау хокукуна ия булган 10 кешедән дә ким булмаган инициативалы төркем формалаштыра (алга таба инициатив төркем). Инициатив төркем төзү турындагы карап жыелышта аның әгъзалары тарафыннан кабул ителә һәм беркетмә рәсмиләштерелә. Беркетмәдә ачыктыңлауларга чыгарылырга планлаштырылган мәсьәләләр күрсәтелә, шулай ук фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган елы, эш урыны, вазыйфасы күрсәтелгән инициатив төркем әгъзалары кучерелә.

4.3. Район Советына ачыктыңлаулар үткөрү турындагы тәкъдим белән мөрәжәгать иткәнчегә кадәр инициатив төркем әгъзалары тарафыннан район территориясендә яшәүче һәм сайлау хокукуна ия булган, куелган мәсьәлә буенча ачыктыңлаулар үткәрүгә ярдәм йөзеннән 100дән дә ким булмаган имза жыелырга тиеш. Имзалар инициатив төркем төзү турындагы беркетмәгә кул куйғаннан соң 30 көннән дә артмаган вакытка жыелырга тиеш. Халықтыңлауларын үткәрүгә ярдәм итүгә кул кую битләренә керту юлы белән имзалар жыела. Подписные битләр үз эченә ФИО һәм шәхси имза затлар, адрес һәм элемтә өчен телефон/электрон адрес. Имзалар жыю белән бәйле чыгымнарны инициатив төркем алыш бара.

4.4. Халықтыңлаулары үткөрү турындагы тәкъдим белән район Советына мөрәжәгать иткәндә инициатив төркем әгъзалары түбәндәгे документларны тапшыралар:

- халық алдында тыңлаулар үткәрүгә тәкъдим ителә торган мәсьәләне һәм аны ачыктыңлауларга чыгару зарурлыгын дәлилләп гариза;
- инициатив төркем әгъзалары турында мәгълүматлар (гражданиның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне, паспорт сериясе һәм номеры, граждан паспортын алмаштыручи документ, яшәү урыны адресы, шәхси имза);
- гражданнарның инициатив төркемен төзү турында беркетмә;
- халық алдында тыңлаулар үткөрү өчен тәкъдим ителә торган тиешле документ проекты;
- гавами тыңлауларга кагылышлы мәгълүмати һәм аналитик материаллар;
- кул кую битләрен жыючы инициатив төркем әгъзасы имzasын үз эченә алган, аның фамилиясен, исемен, атасының исемен һәм имzasын күрсәтеп, инициатив төркем әгъзасы имzasын үз эченә алган инициатив төркем әгъзасы имzasын таңылау турында тамга белән тутырылган гавами тыңлаулар уздыру инициативасын яклап халыкның имзалары.

4.5. Район Советы инициативалы төркем тарафыннан тапшырылган документларны алар кергән көннән алыш 30 көн эчендә карый.

4.6. Халық алдында тыңлаулар үткөрү буенча инициатив төркем мөрәжәгате район Советының ачык утырышында аның вәкилләре катнашында карала. Бирелгән инициативалы Документлар төркеме тарафыннан карап тикшерү нәтижәләре буенча күпчелек тавыш белән гавами тыңлаулар билгеләү турында Карап кабул итә яки аларны билгеләүдән нигезле баштарта.

Мәкалә 5. Халықтыңлауларын билгеләү тәртибе

5.1. Халық яки район Советы инициативасы буенча үткәрелгән гавами тыңлау-

лар район Советы тарафыннан билгеләнә, ә контракт нигезендә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы район башлыгы яки район Башкарма комитеты житәкчесе инициативасы буенча район башлыгы тарафыннан билгеләнә.

5.2. Ачык тыңлаулар үткәрү турындагы карап, әгәр башка срок гамәлдәге законнар белән каралмаган булса, районның тиешле органы яисә вазыйфаи заты тарафыннан муниципаль норматив хокукий акт проектын карау көненә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

5.3. Халык тыңлауларын билгеләү турында карапда күрсәтелә:

- ачык тыңлаулар темасы (сораулар, муниципаль хокукий акт проектының исеме, ачык тыңлауларга чыгарыла торган);

- халык тыңлаулары үткәрү инициаторы;

- ачык тыңлаулар датасы, вакыты;

- халык тыңлаулары үткәрү урыны;

-гавами тыңлауларда тикшерелә торган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр тапшыру сроклары һәм урыны.

5.4. Халык тыңлауларын билгеләү турындагы карап кабул ителгән көннән үз көченә керә. Халык тыңлауларын билгеләү турында карап, гавами тыңлауларга чыгарыла торган муниципаль норматив хокукий акт проекти, Спас муниципаль районның Интернет чөлтәрендә рәсми сайтында, Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат рәсми порталында, шулай ук гавами тыңлауларда катнашучыларның әлеге мәгълүматка үтемлелеген тәэмин итүче ысууллар белән, әгәр гамәлдәге законнарда башкача каралмаган булса, гавами тыңлаулар уздырылган көнгә жиде көннән дә соңга калмыйча бастырылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

Мәкалә 6. Жәмәгать тыңлаулары оештыру һәм үткәрү тәртибе

6.1. Халык тыңлауларын оештыру һәм үткәрү өчен район Советы депутатлары һәм район Башкарма комитеты вәкилләре арасыннан 3 кешедән дә ким булмаган санда оештыру комитеты төзелә.

6.2. Халык инициативасы буенча ачык тыңлаулар билгеләнгән очракта, инициатив төркем вәкилләре оештыру комитеты утырышларында киңәшмә тавышы хокуки белән катнаша һәм катнаша алалар. Оештыру комитеты утырышларында җирле үзидарә органнары вәкилләре, массакүләм мәгълүмат чаралары вәкилләре катнашырга хокуклы.

6.3. Халык тыңлауларын әзерләүгә һәм үткәрүгә чыгымнар район бюджеты акчаларыннан гамәлгә ашырыла. Оештыру комитеты әгъзалары жәмәгать башлангычларында гавами тыңлаулар оештыру һәм әзерләү буенча эшчәнлек алыш бара. Оештыру комитеты чакырылган эксперtlар эшенә түләү килешү нигезендә башкарыла һәм район бюджетыннан туләнә.

6.4. Оештыру комитеты халык тыңлауларына чыгарыла торган мәсьәлә буенча махсус белемнәре булган экспертларны билгеләргә һәм ачык тыңлаулар үткәрүнен билгеләнгән датасына 15 көннән дә соңга калмыйча аларны фикер алышына торган мәсьәлә буенча эксперт бәяләмәсе әзерләүдә катнашырга чакырылган һәм гавами тыңлаулар проблематикасы буенча булган барлык документларны бирергә хокуклы. Чакырылган экспертлар, инициатив төркем гражданнар, шулай ук үз теләге турында мөстәкыйль белдергән экспертларның эше район бюджетыннан туләнмәгән.6.5. Организационный комитет в рамках своей работы:

- ачык тыңлаулар тәртибен әзерли;

-жирле үзидарә органнарыннан халык тыңлауларына чыгарыла торган

мәсъәләләргә кагылышлы мәгълүматны һәм документацияне соратып ала;

- халык тыңлауларында катнашучыларны регистрацияли, ачык тыңлаулар қысаларында чыгыш ясауга гражданнар һәм экспертлардан гаризалар кабул итә;
- сораулар буенча гражданнар һәм экспертлардан килгән тәкъдимнәрне һәм тәкъдимнәрне Спас муниципаль районаны сайтына урнаштыра, алар белән танышу өчен;
- оештыру комитеты адресына кертелгән барлык тәкъдимнәрне үз эченә алган гавами тыңлауларда тарату өчен бердәм документ төзи;
- массакүләм мәгълүмат чарапары, Интернет мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәре, башка ысууллар аша халыкка ачык тыңлаулар үткәрү вакыты һәм урыны туринде мәгълүмат житкерә;
- халык тыңлауларында катнашучыларның тавыш бирүне үткәрүне оештыра;
- ачык тыңлаулар нәтижәләрен билгели;
- рекомендацияләрдән торган йомгаклау документы проектын әзерли һәм аны Спас муниципаль районның Интернет чөлтәрендә, Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат рәсми порталында халыкка житкерә;
- куелган мәсъәлә буенча фикер алышу нәтижәләре буенча гавами тыңлауларда кабул ителгән тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәр рәсмиләштерүне оештыра һәм аларны халык алдында тыңлаулар билгеләгән жирле үзидарә органына тапшыра.

6.6. Оештыру комитетының вәкаләтләре гавами тыңлауларда кабул ителгән тәкъдимнәрне һәм тәкъдимнәрне рәсми рәвештә жирле үзидарә органына тапшырганнан соң туктатыла.

6.7. Ачык тыңлаулар транспорт үтемлелеге булган бинада үткәрелә. Халык тыңлауларының оештыру комитеты тыңлауларда катнашырга теләүче тыңлаулар үткәрелә торган бинага тоткарлыксыз керү мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

6.8. Халык тыңлауларына кадәр утыз минуттан да соңга калмыйча, тыңлауларда катнашучының фамилиясен, исемен, атасының исемен, эш урынын һәм адресын күрсәтеп, катнашучыларны теркәү башлана.

6.9. Ачык тыңлауларда рәислек итүче Оештыру комитеты рәисе булып тора. Ул тыңлаулар ача һәм ачык тыңлаулар сораулары исемлеген, тыңлауларны үткәру тәртибе буенча тәкъдимнәрне игълан итә, үзен, секретарен һәм экспертларны тәкъдим итә, тыңлауларны үткәрү инициаторларын күрсәтә. Оештыру комитеты секретаре ачык тыңлаулар беркетмәсен алыш бара.

6.10. Рәислек итүче жәмәгать тыңлаулар үткәрү инициаторлары һәм чакырылган экспертларга сүз бирә.

6.11. Вәкаләтле вәкил инициативалы төркем һәм экспертлар чыгышыннан соң фикер алышулар үткәрелә. Чыгышларның чиратлылығы, теркәлгән оештыру комитеты тарафыннан, халык тыңлаулары көненә кадәр, шулай ук мөмкинлекләр булганда, һәм тыңлаулар процедурасы дәвамында гаризалар бирү чираты белән билгеләнә. Чыгышның вакыты, чыгыш ясаучылар саныннан һәм халык тыңлаулары үткәрү өчен билгеләнгән вакытлардан чыгып, рәислек итүче тарафыннан билгеләнә.

6.12. Рәислек итүче теләсә кайсы вакытта тәнәфес вакытын күрсәтеп, ачык тыңлауларда тәнәфес игълан итәргә хокуклы.

6.13. Тыңлауларда катнашучылар, шул исәптән экспертлар да хокуклы төшөррәгә үз тәкъдимнәрен һәм (яки) күшүлүрга тәкъдимнәренә, выдвинутым башка катнашучылар гавами тыңлаулар.

6.14. Фикер алышулар нәтижәләре буенча халык алдында тыңлаулар вакытында жирле әһәмияттәге мәсъәләне хәл итү буенча тәкъдимнәр һәм рекомендацияләрнен

бердәм исемлеге төзелә. Тавыш бирү өчен йомгаклау документына аларның авторлары әйткән барлық тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәр керә. Рәислек итүче тыңлауларда катнашучылар инициативасы буенча аларның авторлары кире кайтарылмаган тәкъдим һәм тәкъдимнәрне йомгаклау документына керту мәсьәләсен тавышка чыгарырга хокуклы.

6.15. Йомгаклау документы төзелгәннән соң рәислек итүче, тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәр белән, катнашучыларны тавыш биругә йомгак вариантын/жирле әһәмияттәге мәсьәләне хәл итү вариантын куя. Гавами тыңлауларда каарлар ачык тавыш бирү юлы белән тыңлауларда теркәлгән катнашучылар саныннан гади күпчелек тавыш белән кабул ителә. Тыңлауларда катнашкан һәр кеше бер тавышка ия. Тавыш биругә жирле әһәмияттәге мәсьәләне хәл итүнен барлық тәкъдим ителгән вариантын кире кагу турындагы мәсьәлә куелырга тиеш. Тавыш бирү нәтижәләре беркетмәгә кертелә.

6.16. Халык тыңлауларында катнашучылар тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләне хәл итүнен тәкъдим ителгән барлық вариантын кире кагылган очракта, тыңлауларны инициаторлары яисә эксперталар, әйтепләр, әйтепләр, искәрмәләрне һәм тәкъдимнәрне исәпкә алып, тыңлауларда билгеләнгән вакыт эчендә йомгаклау каралын эшләп бетерәләр. Халык тыңлауларын әхәмияттәге мәсьәләне караудан төшерү турында тәкъдим чыгарырга хокуклы. Эшләнеп беткән каар/каарлар тыңлаулар билгели торган орган тарафыннан ачык тыңлауларга чыгарыла. Жирле әһәмияттәге мәсьәлә буенча естәмә ачык тыңлаулар саны чикләнми.

6.17. Оештыру комитеты 7 көн дәвамында ачык тыңлаулар нәтижәләрен бердәм документка (бәяләмә) рәсмиләштерә һәм аның күчермәләрен жирле үзидарә органнарына, инициативалы тәркемгә тапшыра, шулай ук аны Интернет чөлтәрендә Спас муниципаль районның рәсми сайтында, Татарстан Республикасы хокукий мәғълүмат рәсми порталында бастырып чыгару (халыкка игълан итү) өчен тапшыра.

Мәкалә 7. Ачык тыңлаулар нәтижәләре

7.1. Халык тыңлаулары кысаларында кабул ителгән йомгаклау документы районның жирле үзидарә органнары өчен тәкъдим итү характерына ия.

7.2. Һәр мәсьәлә буенча ачык тыңлауларның йомгаклау документы гавами тыңлауларга чыгарылган мәсьәләләр буенча каар кабул итү өчен жаваплы жирле үзидарә органы тарафыннан мәжбүри карап тикшерелгә тиеш. Карап тикшерү нәтижәләре ачык тыңлаулар инициаторларына һәм район халкына Спас муниципаль районның Интернет чөлтәрендә рәсми сайтында бастырып чыгару юлы белән житкерелә.

Мәкалә 8. Шәһәр төзелеше эшчәнлеге мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышуларын әзерләү һәм үткәру үзенчәлекләре

8.1. Генераль планнар проектлары, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекслары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияне межалау проекслары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә, жир кишәрлекен яисә капиталъ төзелеш объектын шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турында каар проектлары, рөхсәт ителгән төзелеш объектларын чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт бирү турында каар проектлары буенча каар проектлары буенча, жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән башка төр файдалану мәсьәләләре буенча жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең расланган

кагыйдәләре булмаганда ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелә, аларны оештыру һәм үткәрү тәртибе муниципаль берәмлек уставы һәм (яки) әлеге Нигезләмә белән билгеләнә.

8.2. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалану хокукуна рәхсәт бирү мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышуларын яки гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү белән бәйле һәм рәхсәт ителгән төзелешнен, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнен чик параметрларыннан читкә тайпылуга рәхсәт бирү турындагы сораулар буенча әлеге рәхсәтне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат түли.

1.3. Жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда катнашучылар:

- генераль планнар проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияне межалау проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар буенча территориядә дайими яшәүче гражданнар булып тора, ана карата әлеге территория чикләрендә урнашкан һәм (яки) аларда урнашкан капиталъ төзелеш объектлары, шулай ук биналарның хокукка ия булучылар әзерләнгән, әлеге капиталъ төзелеш объектларының бер өлеше булып тора;

- жир участогын яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллануга рәхсәт бирү турында карап проектлары, рәхсәт ителгән төзелешнен чик параметрларыннан кире кагуга рәхсәт бирү турында карап проектлары буенча, капиталъ төзелеш объектларын үзгәртеп коруга рәхсәт бирү турында карап проектлары буенча жир кишәрлеге яки капиталъ төзелеш объекты урнашкан территориаль зона чикләрендә дайими яшәүче гражданнар булып тора, аларга карата әлеге проектлар әзерләнгән, әлеге территориаль зона чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренең һәм (яки) аларда урнашкан капиталъ төзелеш объектлары чикләрендә урнашкан хокук ияләре, жир участоклары чикләрендә дайими яшәүче гражданнар, аларга карата әлеге проектлар әзерләнгән, мондый жир участокларының хокук ияләре яисә аларда урнашкан капиталъ төзелеш объектларының хокуклары булган, капиталъ төзелеш объектының бер өлеше булып торган биналарның хокук ияләре, аларга карата әлеге проектлар әзерләнгән, яки әлеге проектларны гамәлгә ашыру нәтиҗәсендә эйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясавы куркынычы булган жир участоклары һәм капиталъ төзелеш объектларының хокукка ия булучылары.

8.4. Жәмәгать фикер алышуларын үткәрү процедурасы түбәндәгә этаплардан тора:

8.4.1. ижтимагый фикер алышуларның башлануы турында хәбәр итү;

8.4.2. ижтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле проектны һәм аңа мәгълумати материалларны "Интернет" мәгълумат-телекоммуникация чeltәрендә (алга таба - рәсми сайт) Спас муниципаль районның рәсми сайтында урнаштыру һәм мондый проект экспозицияләрен яисә экспозицияләрен ачу;

8.4.3. ижтимагый фикер алышышуларда каралырга тиешле экспозицияләренең якларын тәкъдир иттеләр;

4.4. жәмәгать фикер алышуы беркетмәсен әзерләү һәм рәсмиләштерү;

8.4.5. ижтимагый фикер алышу нәтижәләре турында бәяләмә әзерләү һәм бастырып чыгару.

8.5. Халык тыңлауларын үткәрү процедурасы түбәндәгә этаплардан тора:

8.5.1. ачык тыңлаулар башлану турында белдерү;

8.5.2. ачык тыңлауларда каралырга тиешле проектны һәм аңа мәгълумати мате-

риалларны рәсми сайтта урнаштыру һәм мондый проект экспозицияләрен яисә экспозицияләрен ачу;

8.5.3. ачык тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозицияләрен яки экспозицияләрен үткәрү;

4.4. халық тыңлауларында катнашучыларның жыелышын яки жыелышларын үткәрү;

8.5.5. ачык тыңлаулар беркетмәсен әзерләү һәм рәсмиләштерү;

8.5.6. халық тыңлаулары нәтижәләре турында бәяләмә әзерләү һәм бастырып чыгару.

8.6. Иҗтимагый фикер алышуларның башлануы турында хәбәр итү яки ачык тыңлаулар булырга тиеш:

8.6.1. иҗтимагый фикер алышуларда, гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект турында мәгълүмат һәм мондый проектка мәгълүмати материаллар исемлеге;

8.6.2. жәмәгать фикер алышуларында, жәмәгать тыңлауларында каралырга тиешле проект буенча жәмәгать фикер алышуларын үткәрү тәртибе һәм сроклары турында мәгълүмат;

8.6.3. иҗтимагый фикер алышуларда карап тикшерелергә тиешле проект экспозицияләренең урыны, ачылу датасы, ачык тыңлаулар, мондый проект экспозицияләрен яки экспозицияләрен үткәрү сроклары, экспозицияләр яки экспозицияләр белән танышырга мөмкин булган көннәр һәм часлар турында мәгълүмат;

8.6.4. жәмәгать фикер алышуларында, жәмәгать тыңлауларында катнашучылар тарафыннан жәмәгать фикер алышуларында каралырга тиешле проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керту тәртибе, вакыты һәм формасы турында мәгълүмат;

8.6.5. проект Иҗтимагый фикер алышуларда карап тикшерелергә тиешле рәсми сайт һәм аңа мәгълүмати материаллар, яки мондый проект һәм аңа мәгълүмати материаллар урнаштырылачак мәгълүмат системалары турында мәгълүмат;

8.6.6. проект ачык тыңлауларда карап тикшерелергә тиешле рәсми сайт турында мәгълүмат һәм аңа мәгълүмати материаллар, халық тыңлауларында катнашучыларның жыелышын яки жыелышын үткәрү датасы, вакыты һәм урыны турында мәгълүмат урнаштырылачак.

8.7. Жәмәгать фикер алышуларының башлануы турында хәбәр итү:

8.7.1. иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектның рәсми сайтында урнаштырылган көнгә кадәр жиде көннән дә соңга калмычча, муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, шулай ук муниципаль хокукый актларда, бүтән массакүләм мәгълүмат чараларында каралса, бастырып чыгарылырга тиеш;

8.7.2. муниципаль берәмлек территориясендә муниципаль хокукый актларны элеп кую (халыкка игълан итү) өчен максус билгеләнгән урыннар, гражданнар күпләп жыелган урыннарда һәм территориаль зоналар һәм (яки) жир кишәрлекләре чикләрендә тиешле проектлар әзерләнгән территориядә урнашкан башка урыннарда (алга таба-муниципаль берәмлек территориясендә) урнаштырыла - территория, аның чикләрендә иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелә), жәмәгать фикер алышуларында катнашучыларның яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның күрсәтелгән мәгълүматка үтемлелеген тәэммин итә торган башка ысуулар белән.

8.8. Иҗтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны урнаштыруның бөтен чоры дәвамында һәм аңа мәгълүмати материаллар шундый проект экспозициясе яисә экспозицияләре үткәрелә. Экспозиция эше ба-

рышында экспозицияға килүчеләргә консультацияләр, ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект турында мәгълүмат материаларын тарату оештырылырга тиеш. Экспозицияға килүчеләргә консультация Спас муниципаль районы Башкарма комитеты һәм (яки) проектны эшләүче белгечләре тарафыннан башкарыла.

8.9. Жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны һәм аңа мәгълүмати материалларны һәм мондый проект экспозицияләрен яисә экспозицияләрен үткәрү чорында жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар мондый проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертергә хокуклы:

8.9.1. рәсми сайт яки мәгълүмат системалары аша (ижтимагый фикер алышулар уздырылган очракта);

8.9.2. халық тыңлауларында катнашучыларның жыелышын яки жыелышларын үткәрү барышында язма яки телдән (гавами тыңлаулар уздырылган очракта));

8.9.3. жәмәгать фикер алышуларын яки халық тыңлауларын оештыручи адресына язма формада;

8.9.4. китапта (журналда) жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә килүчеләрне исәпкә алу юлы белән.

8.10. Әлеге статьяның 8.9 өлеше нигезендә кертелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, әлеге статьяның 8.14 өлешендә каралган очрактан тыш, ижтимагый фикер алышуларны яки гавами тыңлауларны оештыручи тарафыннан теркәлергә, шулай ук мәжбүри карауга тиеш.

8.11. Ижтимагый фикер алышуларда яки ачық тыңлауларда катнашучылар, идентификация максатларында, үзләре турында белешмәләр (фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), туган датасын, яшәү урыны (теркәлү) адресы - физик затлар өчен; мондый белешмәләрне раслаучы документларның исеме, Төп дәүләт теркәү номеры, урнашу урыны һәм адресы) тапшыра. Жәмәгать фикер алышуларында яки ачық тыңлауларда катнашучылар, тиешле жир кишәрлекләренең һәм (яки) аларда урнашкан капиталъ төзелеш объектларының бер өлеше булып торган капиталъ төзелеш объектларының һәм (яки) биналарның хокуклылары булып торучы, шулай ук мондый жир кишәрлекләре, капиталъ төзелеш объектлары, әлеге капиталъ төзелеш объектларының бер өлеше булып торган биналар турында мәгълүматларны Күчесез мөлкәтнәң бердәм дәүләт реестрыннан һәм мондый жир кишәрлекләренә хокукны билгели яисә раслый торган бүтән документлар, әлеге капиталъ төзелеш объектларының бер өлеше булган капиталъ төзелеш объектлары.

8.12. 8.11 өлешендә күрсәтелгәннәрне тәкъдим итү таләп ителми. Ижтимагый фикер алышуларда катнашучылар турында мәгълүматларны (фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), туган көнен, яшәү урынын (теркәлү) адресы - физик затлар өчен раслый торган документларның әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән нигезләмәләргә туры килә; Дәүләт теркәү номеры, урнашу урыны һәм адресы - юридик затлар өчен), әгәр әлеге затлар тарафыннан ижтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр рәсми сайт яисә мәгълүмат системалары аша кертелә (бу мәгълүмат рәсми сайтта яисә мәгълүмат системаларында күрсәтелгән очракта). Шул ук вакытта 8.11 өлешендә күрсәтелгән мәгълүматларны раслау өчен. әлеге статьяның 1 өлешендә идентификацияләү һәм аутентификацияләүнен бердәм системасы кулланылырга мөмкин.

8.13. Ижтимагый фикер алышуларда катнашучыларның яки ачық тыңлауларда катнашучыларның персональ мәгълүматларын "персональ мәгълүматлар турында"

2006 елның 27 июлендөгө 152-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып эшкәрту гамәлгә ашырыла.

8.14. 8.9 өлеше нигезендә кертелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр. жәмәгать фикер алышуларында катнашучының яки гавами тыңлауларда дөрес булмаган мәгълүматларны тапшыру фактын ачыклау очрагында әлеге статьяның 1 өлешендә каралмый.

8.15. Жәмәгать фикер алышуларын яки гавами тыңлауларны оештыручи тарафынан жәмәгать фикер алышуларында яисә жәмәгать тыңлауларында катнашучыларның, барлық жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектка (шул исәптән жәмәгать фикер алышуларын уздырганда рәсми сайтка, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнен күпфункцияле үзәкләрендә һәм (яисә) жирле үзидарә органнарының мәгълүмат системаларына керү мөмкинлеген бирү юлы белән) тигез керү тәэммин ителә.

8.16. Рәсми сайт һәм (яки) мәгълүмат системалары мөмкинлек тәэммин итәргә тиеш:

8.16.1. ижтимагый фикер алышуларда катнашучылар тарафынан рәсми сайтта һәм (яки) мәгълүмати системаларда алар тарафынан кертелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр чагылуның тулылығын һәм дөреслеген тикшерү;

8.16.2. ижтимагый фикер алышу нәтижәләре, ижтимагый фикер алышуларда катнашучылар саны турында мәгълүмат бирү.

8.17. Жәмәгать фикер алышуларын яки гавами тыңлауларны оештыручи жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар беркетмәләрен әзерли һәм рәсмиләштерә, анда курсәтелә:

8.17.1. жәмәгать фикер алышу беркетмәсен яки гавами тыңлаулар рәсмиләштерү датасы;

8.17.2. жәмәгать фикер алышуларын яки ачык тыңлауларны оештыру турында мәгълүмат;

8.17.3. ижтимагый фикер алышуларның яки халық тыңлауларының башлануы турында бастырылган хәбәрнамәдә, аның бастырып чыгару датасы һәм чыганагы булган мәгълүмат;

8.17.4. ижтимагый фикер алышуларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре кабул ителгән вакыт турында мәгълүмат, аның чикләрендә ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелә торган территория турында;

8.17.5. ижтимагый фикер алышуларда катнашучыларның яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның барлық тәкъдимнәре һәм кисәтүләре, ижтимагый фикер алышуларда яки ачык тыңлауларда катнашучылар булган һәм дайими яшәүче гражданнарының тәкъдимнәре һәм кисәтүләре, аның чикләрендә ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелә, һәм ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре үткәрелә.

8.18. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар беркетмәсе нигезендә жәмәгать фикер алышуларында катнашучыларның яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның проектын (фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), туган датасын, яшәү урынын (теркәлү) адресы - физик затлар өчен; исеме, Төп дәүләт теркәү номеры, урнашу урынын һәм адресын үз эченә алган исемлек теркәлә.

8.19. Жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралган проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керткән, бу катнашучы тарафынан кертелгән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне үз эченә алган ижтимагый фикер алышулар беркетмәсеннән яисә гавами тыңлаулар беркетмәсеннән өзөмтә алырга

хокуклы.

8.20. Жәмәгать фикер алышуларының яисә халық тыңлаулерының беркетмәләре нигезендә жәмәгать фикер алышуларын яки гавами тыңлаулерны оештыручы жәмәгать фикер алышуларының яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре түрінде бәяләмә әзерләүне гамәлгә ашыра.

8.21. В ижтимагый фикер алышу нәтижәләре түрінде бәяләмә яки гавами тыңлаулар күрсәтелергә тиеш:

8.21.1. жәмәгать фикер алышуы яки гавами тыңлаулар нәтижәләре түрінде бәяләмә рәсмиләштерү датасы;

8.21.2. жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралған проектның исеме, жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашкан жәмәгать фикер алышуларында катнашучыларның саны түрінде белешмәләр;

8.21.3. ижтимагый фикер алышуларның яисә халық тыңлаулерының беркетмәләре реквизитлары, аның нигезендә жәмәгать фикер алышуларының яки гавами тыңлаулар нәтижәләре түрінде бәяләмә әзерләнгән;

8.21.4. ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучыларның көртеген тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен, ижтимагый фикер алышуларда яки ачық тыңлауларда катнашучылар булған һәм дайими яшәүче гражданнарның тәкъдимнәре һәм кисәтүләренә аерып қарап тоту, аның чикләрендә ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелә торған, һәм ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре һәм кисәтүләре үткәрелә. Ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлаулар катнашучылары тарафыннан бер үк төрле тәкъдимнәр һәм искәрмәләр көртеген очракта мондый тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне гомумиләштерү рөхсәт ителә;

8.21.5. жәмәгать фикер алышуларын яки гавами тыңлауларны оештыручының жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда катнашучылар тарафыннан көртеген тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне исәпкә алуның максатка ярашлылығы яисә максатка ярашлылығы түрінде дәлилләнгән тәкъдимнәре һәм жәмәгать фикер алышуы яки гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча нәтижәләр.

8.22. Ижтимагый фикер алышулар яки гавами тыңлаулар нәтижәләре түрінде бәяләмә муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш һәм мәгълүмат системаларында һәм рәсми сайтта урнаштырыла.

8.23. Жәмәгать фикер алышуы яки гавами тыңлаулар башлану түрінде хәбәр басылып чыккан көннән алғып территорияләрне төзекләндерү қагыйдәләре проектлары буенча жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре түрінде бәяләмә бастырган көнгә кадәр жәмәгать тыңлаулары яисә жәмәгать тыңлаулары үткәру вакыты бер айдан да ким һәм өч айдан да артық була алмый.

Мәкалә 9. Гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәру процедурасын бозган өчен вазыфай затларның жаваплылығы

9.1. Ачық тыңлаулар оештыру һәм үткәру тәртибен бозган вазыфай затлар Россия Федерациясе законнары нигезендә жаваплылыкка тартыла.

9.2. Россия Федерациясе законнарында каралған тәртипне бозып оештырылған гавами тыңлаулар, шул исәптән әлеге акт белөн дә, әгәр бу гражданнарның үз фикерен белдерү мөмкинлеге чикләнсә яки мәхрүм ителсә, гамәлдә түгел дип таныла. Бу очракта кабат тыңлаулар билгеләнә.